

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA INNOVATSION METODLARNING AHAMIYATI

Ashurova Mehrixon Akmal qizi
Hamroyeva Ruhshona Nozir qizi
Buxoro davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Boshlang'ich ta'lim davri bolalarning hayotdagi birinchi ta'lim qadamlarini qo'yadigan muhim bosqich hisoblanadi. Bu davrda o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ularning shaxsiy rivojlanishiga asos yaratish muhimdir. Innovatsion metodlar esa zamonaviy ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, o'quv jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish imkonini beradi. Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlarning ahamiyati, ularning ta'lim sifatiga ta'siri va amaliyotdagi o'rni haqida batafsil tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, innovatsion texnologiyalar, metodlar, malaka, ko'nikma, faoliyat.

Аннотация: Период начального образования знаменует собой первые важные образовательные шаги, которые дети делают в жизни. В этот период документы основываются на процессе контроля знаний, умений и навыков обучающихся. Инновационные методы являются неотъемлемой частью современного образовательного процесса, делая процесс обучения более эффективным и интересным. В статье представлены результаты анализа влияния инновационных методов принятия решений на качество образования и их роли на практике.

Ключевые слова: трудовое воспитание, инновационные технологии, методы, квалификации, умения, виды деятельности.

Abstract: The primary education period is the period when children take their first important educational steps in life. During this period, it is necessary to

monitor the knowledge, skills and qualifications of students, based on the judicial process. Innovative methods are an integral part of the modern educational process, making the learning process more effective and interesting. This article presents the results of an analysis of the impact of innovative methods on the quality of education and their role in practice in decision-making.

Keywords: *labor education, innovative technologies, methods, qualifications, skills, activities.*

Boshlang'ich ta'lim ta'lim tizimining eng muhim bosqichlaridan biri bo'lib, bolalarning hayotdagi birinchi ta'lim qadamlarini qo'yadigan davr hisoblanadi. Ushbu bosqichda bolalar nafaqat asosiy bilimlarni egallashadi, balki shaxs sifatida shakllanib, jamiyatda muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun zarur bo'lgan ko'nikma va malakalarni rivojlantiradilar. Boshlang'ich ta'limning ahamiyati shundaki, u bolalarning kelajakdagi ta'lim jarayonlari uchun mustahkam poydevor yaratadi, ularning intellektual, ijtimoiy va emotsional rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Bolalar boshlang'ich ta'lim jarayonida o'qish, yozish va hisoblash kabi asosiy ko'nikmalarni egallashadi. Bu ko'nikmalar ularning kundalik hayotda mustaqil faoliyat yuritishlari va kelajakda murakkabroq bilimlarni o'zlashtirishlari uchun zarurdir. Shu bilan birga, boshlang'ich ta'lim bolalarda mantiqiy fikrlash, muammolarni hal qilish, ijodiy yondashuvlarni rivojlantirish kabi ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi. Bu esa ularning shaxs sifatida to'laqonli rivojlanishiga xizmat qiladi. Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalari ham shakllanadi. Bolalar sinfda do'stlari bilan muloqot qilish, jamoaviy ishlarni bajarish, o'z fikrlarini ifoda etish kabi ko'nikmalarni o'rganadilar. Bu esa ularning jamiyatda muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun zarur bo'lgan ijtimoiy madaniyatni rivojlantirishga yordam beradi. Shu bois boshlang'ich ta'lim nafaqat bilim berish, balki bolalarning shaxs sifatida shakllanishiga ham katta e'tibor qaratadi.

Innovatsion metodlar ta'lim jarayonini interaktiv va faol qilishga xizmat qiladi. An'anaviy ta'lim usullaridan farqli ravishda, bu metodlar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga, muammolarni hal qilishga va ijodiy yondashishga undaydi. Boshlang'ich ta'limda bu juda muhim, chunki yosh bolalar o'rganishga tabiatan qiziqadi va faoliyat orqali o'rganish ularning bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi. Innovatsion metodlar bolalarning diqqatini jamlash va ularni darsga jalb qilishda katta rol o'ynaydi. Boshlang'ich sinflarda interaktiv o'yinlar, multimedia vositalari, raqamli texnologiyalar va loyihaviy ishlar kabi innovatsion yondashuvlar qo'llaniladi. Masalan, interaktiv taxtalar yordamida darslar yanada jonli va tushunarli bo'ladi. Bolalar o'zlari ishtirokida o'tkaziladigan o'yinlar orqali yangi bilimlarni osonroq egallaydi. Shuningdek, raqamli vositalar yordamida o'quvchilar uchun individual o'quv rejalarini tuzish, ularning qobiliyatlari va ehtiyojlariga moslash imkoniyati paydo bo'ladi. Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Innovatsion metodlar o'qituvchilarga ham katta yordam beradi. Ular darslarni yanada qiziqarli va samarali tashkil etish, o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish imkoniyatiga ega bo'ladi. Masalan, elektron baholash tizimlari yordamida o'quvchilarning bilim darajasi tez va aniq aniqlanadi, shu asosda ularning zaif tomonlarini aniqlash va ularga yordam ko'rsatish osonlashadi. Bu esa ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.[1]

Boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlarning yana bir muhim jihati – bu o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishdir. An'anaviy metodlar ko'pincha faqat ma'lumotlarni yodlashga asoslangan bo'lsa, innovatsion yondashuvlar o'quvchilarga o'z fikrlarini ifodalash, muammolarni hal qilish va yangi g'oyalar yaratish imkonini beradi. Bu esa ularning shaxs sifatida rivojlanishiga, mustaqil fikrlashga o'rgatadi. Shuningdek, innovatsion metodlar o'quvchilar o'rtasida hamkorlik va jamoaviy ishlarni rivojlantirishga yordam beradi. Guruh ishlari, loyihalar orqali bolalar birgalikda ishlash, fikr almashish va bir-biridan o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ularning ijtimoiy

ko'nikmalarini oshiradi, jamoada ishlash madaniyatini shakllantiradi. Boshlang'ich ta'limda bunday ko'nikmalar kelajakda muvaffaqiyatli shaxs bo'lib ulg'ayish uchun juda muhimdir. Innovatsion metodlarning ta'lim jarayoniga integratsiyasi o'quvchilarning bilim olish jarayonini individualizatsiyalash imkonini beradi. Har bir bola o'ziga xos qobiliyat va ehtiyojlarga ega bo'lib, innovatsion yondashuvlar yordamida ta'limni shu xususiyatlarga moslashtirish mumkin. Bu esa o'quvchilarning o'zlariga bo'lgan ishonchini oshiradi va ularni yanada faolroq o'rganishga undaydi.[2]

Boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlarni qo'llash o'qituvchilarning kasbiy malakasini ham oshiradi. Zamonaviy metod va texnologiyalarni o'zlashtirish orqali o'qituvchilar ta'lim jarayonini samaraliroq tashkil etish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ta'lim sifatining umumiy ko'rsatkichlarini yaxshilashga yordam beradi. Shu bilan birga, o'qituvchilarning doimiy ravishda o'z ustida ishlashi, yangi yondashuvlarni o'rganishi ta'lim tizimining rivojlanishiga xizmat qiladi. Innovatsion metodlarning ahamiyati nafaqat ta'lim sifatini oshirishda, balki bolalarning ta'limga bo'lgan munosabatini ijobiy tomonga o'zgartirishda ham namoyon bo'ladi. Zamonaviy va qiziqarli ta'lim usullari bolalarda o'rganishga bo'lgan qiziqishni uyg'otadi, ularni darslarda faol ishtirok etishga undaydi. Bu esa o'z navbatida ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.[3]

Zamonaviy ta'lim jarayonida innovatsion metodlarning joriy etilishi ta'lim sifatini tubdan yaxshilashga xizmat qilmoqda. An'anaviy o'qitish usullaridan farqli o'laroq, innovatsion metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, ularning bilim olish jarayoniga qiziqishini kuchaytirish hamda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi. Bu esa o'z navbatida ta'lim sifatining yaxshilanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Innovatsion metodlar ta'lim jarayonini interaktiv va dinamik qiladi. Masalan, multimedia vositalari, elektron ta'lim

platformalari, loyihaviy ishlar va o‘yin metodlari o‘quvchilarning mavzuni yaxshiroq tushunishiga yordam beradi. Bu usullar o‘quvchilarga faqatgina ma'lumotlarni eslab qolish emas, balki ularni amaliyotda qo‘llash, tahlil qilish va yangi bilimlarni yaratish imkonini beradi. Shu sababli, ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlar qo‘llanilganda, o‘quvchilarning bilim darajasi va ko‘nikmalari sezilarli darajada oshadi. Shuningdek, innovatsion metodlar o‘qituvchilarga ham yangi pedagogik texnologiyalarni o‘zlashtirish va samarali qo‘llash imkonini beradi. Bu esa o‘z navbatida ta'lim jarayonining sifatini oshirishga xizmat qiladi. O‘qituvchilar o‘z faoliyatida kreativ yondashuvlarni qo‘llash orqali darslarni yanada qiziqarli va samarali tashkil etadilar. Natijada, o‘quvchilar ta'lim jarayonidan zavq olib, o‘rganishga bo‘lgan qiziqishlari ortadi. Innovatsion metodlarning ta'lim sifatiga ta'sirida yana bir muhim jihat – ta'lim jarayonining individualizatsiyasi. Har bir o‘quvchining qobiliyatlari, qiziqishlari va ehtiyojlariga mos ravishda ta'lim berish imkoniyati mavjud bo‘ladi. Bu esa o‘quvchilarning o‘z salohiyatini to‘liq ochishiga yordam beradi. Ta'limdagi bunday yondashuv o‘quvchilarning o‘z-o‘zini rivojlantirishiga, mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, innovatsion metodlar ta'lim jarayonida hamkorlik va kommunikatsiyani rivojlantirishga yordam beradi. Guruh ishlari, muammoli vaziyatlarni hal qilish, interfaol muhokamalar o‘quvchilar o‘rtasida muloqot va hamkorlikni kuchaytiradi. Bu esa ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirishga, jamoada ishlash madaniyatini shakllantirishga imkon beradi. Innovatsion metodlarning ta'lim sifatiga ta'siri juda katta va ijobiydir. Ular ta'lim jarayonini yanada samarali, qiziqarli va o‘quvchilar uchun qulay qiladi. Innovatsion yondashuvlar yordamida o‘quvchilar bilim olish jarayonida faol ishtirok etadilar, mustaqil fikrlash va ijodkorlik ko‘nikmalarini rivojlantiradilar. Shu bilan birga, o‘qituvchilar o‘z pedagogik faoliyatlarini yanada takomillashtirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Shunday ekan, ta'lim sifatini oshirishda innovatsion metodlarni keng joriy etish muhim va zarur hisoblanadi.[4]

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlarning ahamiyati juda katta. Ular nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki bolalarning shaxsiy rivojlanishiga, ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga, shuningdek, jamoaviy ish va hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Innovatsion yondashuvlar yordamida ta'lim jarayoni yanada interaktiv, qiziqarli va samarali bo'ladi. Shu sababli, boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlarni keng joriy etish va doimiy ravishda takomillashtirib borish muhim vazifa hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Axmedov, S. (2022). Boshlang'ich ta'limda interaktiv metodlarning o'rni va ahamiyati. Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
2. Islomova, M. (2021). Innovatsion pedagogik texnologiyalar va ularning boshlang'ich sinflarda qo'llanilishi. Samarqand: Ilm-fan.
3. Qodirov, J. (2023). Boshlang'ich maktablarda zamonaviy o'qitish metodlari. Toshkent: O'zbekiston pedagogika instituti nashriyoti.
4. Tursunov, A. (2020). Ta'limda multimedia vositalarining samaradorligi. Toshkent: Ta'lim va tarbiya.
5. Karimova, L. (2022). Boshlang'ich ta'limda o'yin metodikasi: nazariya va amaliyot. Buxoro: Buxoro davlat pedagogika instituti.
6. Rasulov, B. (2021). Innovatsion yondashuvlar va boshlang'ich ta'lim sifatini oshirish. Toshkent: Ta'lim sohasi.
7. Yusupova, N. (2023). Boshlang'ich sinflarda loyihaviy ishlar va ularning ta'lim jarayonidagi roli. Namangan: Namangan davlat universiteti.
8. Ergashev, D. (2020). Boshlang'ich ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish. Toshkent: O'zbekiston milliy universiteti.